

«Сёнтёр» ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи җу уйахён 5-мёшёнченпе тухать

59 (8125) №

Юн кун, 2013 җулхи җурла (август) уйахён 14-мёшё

Хакё ирёлкё

Уй-хир паттәрёсем

Уяр кунсем җёр ёҗченне ырма-ра кашни самантпа туллин уса курма ыйтаҗҗё. Пёр-пёрне пулашасси те җак ответлө тапхорта иккёмёш ырапта пулмалла мар. Җакан пирки кәҗалхи ырма пуслансан район администрацийён пусләхё Р. Тимофеев уйрама җиреплетсе каланаччё. Кулленхи ёҗре пёр «хир карапне» те пулин ёҗсёр лартасран пёрле асәрханма ыйтнәччё. Паян вара ырма пыракан хирсене тухсан җак сөнүпе хуҗаләхсене анлан уса курни куҗ умне пулат. Нумаи хуҗаләхра пиҗнё тыра пуссисенче иртен пусласа сём тёттёмчене харләр хайённе пёрлех күршёсен «хир карапёсем» ёҗлөсчё.

Район администрацийён экономика тата АПК аталанавён пайёнчен пёлтернө оперативлө кәтартусемпе районти җёр ёҗченё августан 13-мёшё тёлне теш-тырапа 6258 гектар җинчен (44 процент) пуҗтарса кёртнөччё те ёнтё. Хәш-пёр хуҗаләхсене ырма ёҗсёме финиша та җывхараҗҗё. Җакнашкәл лару-тару паян «Оринино» ял хуҗаләх производство кооперативёпе А. Пихтерован хресчен (фермер) хуҗаләхсене те. Иртен тунти кун, җурла уйахён 12-мёшөнче, район администрацийён пусләхё Р. Тимофеев ырма паларна комбайнерсене җентеруҗсё сертификатсене пама хай тухрө.

Малтанах эпир «Оринино» хуҗаләхән Мулкачкассисене пулашакан «хир карапёсем» патне җитрёмөр. Ростислав Ильинпа Александр Павлов тыса пыракан «Енисей-1200» комбайнсем сёлё пуссинче җаврам хыҗҗан җаврам таватчёс. 11-мёш ырма хуҗашанакан Ростислав Витальевич экипажё ырма иртен эрнинче тарашулла ёҗлөсө условлө единыйпа 101,7 тонна сөнё җакәр җапса тешёлесе комбайнерсен эрнери амәртәвөнче 3-мёш ырапа йы-

Вырма-2013

шәннә. Җак ятпа апа район администрацийён пусләхё сертификат парса чысларё (сән үкерчөкө).

А. Пихтерован хресчен (фермер) хуҗаләхсене «Палессе-812» комбайнпа тыра ыракан Александр Васильевич Морозов вара җак амәртүра 108,1 тонна тыра җапса тешёлесе иккёмёш ырапа тухнә.

Асаннә хуҗаләхсене ырма ёҗсёме юлашки гектарсем җине

кёрсе кайрөс. Хәйсен кәҗаләкөсем җинче ёҗленё хуҗаша «Орининсем» «Востоксене», А. Пихтеров хресчен (фермер) хуҗаләхё Чапаев яч. хис. хуҗаләхә тыра ыра пулашма ёлкөрни җёр ёҗченён паттәрла тарашулахе кәтартат.

Районёпе гектар пуҗне тивекен ватам тухаҗ 18,2 центнер.

А. БЕЛОВ.
Автор сән үкерчөкё.

Уява җёнөтпёр

Пыл җересё саванмаләх пултәр

Паян – Пыл спасё. Җавна май пирён районта җулсерен «Сывләх пыл хурчён сунаттисем җинче» ятлө республикәри Пыл уявё ирттересси ыра йәлана кёрсе кайрө. Асаннә уяв кәҗал Муркашра җурла уйахён 16-мёшөнче таваттәмёш хут иртен.

Пыл уявне пирён тарәхәра ирттерни аңсәртран мар. Муркаш тарәхәнче хурт-хамәр аҗисем нумаи. Вёсем хәйсен ёҗсөнче җөнөлөхсем шырасах тәни район тулашёнче те курәмлө паларса тарат. Җакна шута илсе 2010 җулхи авән уйахён пусламәшөнче пирён районта «Сывләх пыл хурчён сунаттисем җинче» ятпа республикәри пёрремёш хут Пыл уявё иртен паян та асрах. Ун чухне хурт-хамәр ёрчөтөссөпе Муркашсем ытти семшён тёллөх пулса тәни хамәр куҗпа курсә ёнөтөмөр.

Ёнер район администрацийён пусләхё Р. Тимофеев Пыл уявё ирттерессөпе йөркөлү комитөчөн ларәвне ирттерчөс. Асаннә уявра хамәр района кәтартасси – уявән төп төллөвё. Җакна шута

илсе ларура хушма сөнүсем пулчөс.

– Районамәран ыра йәлине малалла аталантарса хамәр җине ытларах тимлөх уйәрттарар. Җакна тума эпир тивөслө. Уява хуҗашанакансән тата килсе куракансән үкөнмелле ан пултәр. Пыл сывә апат-җимёс никёсё пулса тәнине, вәл җыннән пурнәҗне тәснине уява хуҗашанакан кашни җын туйса илме пултәр, – терё Ростислав Николаевич уявчөн йөркөлү комитөчөн татах пуҗтаранма тивөссө паләртса.

Уявра ытти җулсенчи пөкөх пыла халәх йәлипе чысласси те, җак җәмәл мар ёҗре вай хуракансене юра-ташәпа саламласси те, ёҗ паттәрёсене паләртасси те, хурт-хамәр ёрчөтөксөпе валли кирлө хәтөрсөмпе уява пунисене пыл сутасси те, җавра сөтел хушшинчи каласу та пулө.

Муркашра «Сывләх» физкультурәпа спорт комплексё умөнче уяв тухәҗлө та үллө шайра иртөссө шанатпәр. Пырса курәр, үкөнмөр!

А. ПЕТРОВ.

Сывләх сыхлавё

Чи лайәх 12 регион шутёнче

Раҗсей Сывләх сыхлавён министрствөи Раҗсей Федерацийён граждәнөсене 2012 җурла түйөвсёр медицина пулашавё парассөпе патшаләх гарантйөсөмпе тивөҗтерессин территория программисене мөнле пурнәҗә кёртнө пирки доклад хәтөрленё. Җавна май экспертсем медицина пулашавё пурте уса курма пултәрассин тата унән пахаләхөн критерийөсене, халәх сыхлавён төп кәтәрәвөсөн динамикине, җынсене медицина пулашавё епле тивөҗтернине шута илнө.

Сывләх сыхлавён министрствөин информацийөпе килөшүллөн түйөвсёр медицина пулашавё тивөҗтерессин патшаләх гарантйөсөн территория программисене пурнәҗә кёртөссөпе Чәваш Ен Раҗсей Федерацийён чи лайәх 12 регионё шутне кёме пултәрнә. Җавән пөкөх пирён республикәна васкавлө медицина пулашавён службин ёҗне йөркөлөссөпе Раҗсейри чи лайәх

регион тесе паләртнә.

2012 җурла Чәваш Республикәчи җынсөн Конституцияе пәхнә түйөвсёр медицина пулашавё уса курмалли патшаләх гарантйөсөмпе программисене пурнәҗә кёртме 8 млрд та 249,82 млн тенкё уйәрнә. Ку вәл 2011 җулхинчөн 8 процент нумаирах. Медицина пулашавё тивөҗтерме кашни җын пуҗне укса-тенкё уйәрасси Чәваш Енре унчөнчи җулхинчөн 8,3 процент үснө, 6615,7 тенкөпе танлашнә.

Кәҗал Чәваш Енре обязательнәй медицина страхованийён территория программисене пурнәҗә кёртме 10 млрд та 764,4 млн тенкё уйәрма пәхнә. Җак иртен җулхинчөн 30,5 процент нумаирах. Медицина пулашавё тивөҗтерме укса-тенкё уйәрассине ватамран кашни җын пуҗне 8581,5 млн тенкө ситерни республикәри граждәнөсене паракан медицина пулашавён пахаләхне татах җүллөрөх шая җөкөме май парё.

Җыраңтару – 2013

Хаҗатсәр кёркунне те, хёлле те кичем

Хаклә вулаканәм! Районти «Сёнтөр» ялавё хаҗата сентябрь уйахёнчен илсе тәма малалла җыраңтараҗҗё.

Малашне те пёрле пулар!

Саламлатпәр

Пирён юратнә, хакләран та хаклә анне, кукамаи, асаннене, тавана – җурлатри ялөнче пулашакан **НИНА СЕМЕНОВА ЯРИКОВАНА** 65 җул туларнә ятпа җав тери хисөпөсө ашшән саламлатпәр. Мәнаҗлө Атал шывён җүлө евөр вәрәм ёмөр, җәл куҗ пек тапса таракан вай-хал, юман пек җирөп сывләх сунатпәр. Турри сана вай-хал парса тәтәр, чир-чөртөн улратар.

Саламлаканөсем: хөрөсөм, кинё, мәнукөсөм, таванөсөм, пукилсөм.

Лантәш ялөнче пурәнәкән пирён юратнә та хакләран та хаклә җыннәмәра – **ОЛЬГА ДАВИДОВНА ЕМЕЛЬЯНОВАНА** чөрөрен тухакан мөн пур ашә та сөпөҗ туйәмсемпе юбилей ячөпе саламлатпәр. Җирөп сывләх, вәрәм кун-сүл сунатпәр. Эпир сана юрататпәр. Җөр җинче мөн пур ыри сан валли пултәр.

Саламлаканөсем: мәшәрө, хөрөпө кёрүшө тата мәнукөсөм, аппашө, пиччөсөм, таванөсөм, күршисөм.

Ләпкә пулма сәлтав җук

Видеоконференци

Августан 12-мёшөнче Чәваш Ен Пусләхё Михаил Игнатьев хула округөсөн районөсөн администрацийөсөн пусләхөсөмпе видеоконференци ирттерчө.

Ял җыннишөн, җөр ёҗчөнөшөн паян уй-хирте мөн акса-лартса үстернине вәхәтра тата сухатусәр пулса кёртөссинчөн пөлтерөшлөрөх задача җук. Җавна май Михаил Васильевич видеоконференцие республикәри хуҗаләхсене ырма ёҗсөмө мөнле пунине хак панинчөн тытәннине аңланмалла та. Пётөмөшле илсөн тыр-пул пулса кёртөс ёҗ япәх мар пырат. Республикән кәнтәр районөсөнчө кёрхи ёҗ җи вөсөнөсө пырат темелле, тыр-пула пөтөмөш лаптәкән 75 процентчө җинчөн пулса кёртнө. Апла пулин те җакә ләпланмалли җинчөн каламасть. Уяр җанталәк вөсөн пулас җук. Җавәнпа та ырапсөнчө уяр җанталәкән кашни саманчөпе туллин уса курни кирлө.

Ватә җынсем, ветерансем пирки те манма кирлө мар. Уйрама җөмөрөпөх ял хуҗаләхсене ёҗлөсө тивөслө канәпа тухнә җынсене асра тыта пулат. Вөсөнчөн нумаиәшө килти

хуҗаләхра вьлөх-чөрлөх тытат. ырапсөнчө вөсөнө юрәхлә хакпа вьлөх апачө, фуражләх тыра туйяма майсем туса памалла.

Республика Пусләхё тыр-пул пулса кёртөс ёҗсөмө хуҗашанакансене апатлантарассин пахаләхөн ыйтәвөнчөн те пәрәнса ирттерө.

Җөр-шывән төрлө регионөсөнчө җынсән Африка чумин чирө сарәлли вәртәтләх мар. Ку чир республикәна килсе лекөс пулса җынчө пулса пирки Чәваш Республикән Министрсен Кабинөчөн Предсәдатөлөн сүмө – ял хуҗаләх министрө Сергей Павлов, Чәваш Республикән ветеринари патшаләх төп инспекторө Геннадий Яковлев, «Россельхознадзорән» Чәваш Республикәнчи управленийөн пусләхөн тивөсөсөне пурнәҗәкән Александр Андрөев каласа пачөс. Ял җынсөне ку өнөпө кирлө инфраструктура тивөсөсөне тәни, җынсә ёрчөтөксөн комплексөмпе фермәсө-

кёрсе кайрөс. Хәйсен кәҗаләкөсем җинче ёҗленё хуҗаша «Орининсем» «Востоксене», А. Пихтеров хресчен (фермер) хуҗаләхё Чапаев яч. хис. хуҗаләхә тыра ыра пулашма ёлкөрни җёр ёҗченён паттәрла тарашулахе кәтартат.

Районёпе гектар пуҗне тивекен ватам тухаҗ 18,2 центнер.

А. БЕЛОВ.
Автор сән үкерчөкё.

Ёҫе ырнаҫасси саккунпа килёшўллё пултәр

Хамәр правана пёлер, хамәра хўтөлөр

Районан экономикапа социалла аталанавен сирёплёхне ўстерессин комиссийен черетлө ларавё иртрө. Ана асанна йөркеленевен ертўси – район администрацийен пусләхө Ростислав Тимофеев усрө тата ертсе пычө. Кун йёркинчи төп ыйтусем – юридици сапачёсем тата уйрам ҫынсем налук тўлсө йөркенө пәхәнни, хресчен (фермер) хуҫаләхөсенче, предпринимательство сферинче ёслекенсем төлөшпө официалла мар («теневая» зарплата) шалу укципе усә курни тата ытти те.

Районан пөтөмөшлө аталанавө налук пухәнәсси епле пынипе ҫыхәннә, ку вәл – ыврәнти бюджетән төп тытамө. Саккунпа килёшўллөн ҫак парәма уйрам ҫынсен те, юридици сапачёсен те туллин тата вәхәтра парса татмалла. Ку ыйту ҫинче Чәваш Республикин районсем хушшинчи 8 № налук инспекцийен ертўси Т. Таранова төплөн чарәнчө. Вәл саккуна пәхәнәкәнсенө, ҫавән пекех йөркенө пәсса парәма сўлсеренех ўстерөсө пыракансенө тишкерчө. «Муркаши кирпөч завочө» акционерсен усә обществи ыра төслөх шутәнчө, вәл төрлө шайри бюджета 11 миллион тенкө ытла тўленө. ҫавән пекех Муркаши төп больница (6,5 миллион тенкө), Мән Сөнтөр райповө (5 миллион тенкө ытла), Муркаш райповө (4,6 миллион тенкө) тўленө, вөсем ку енөпө – ытти-семшөн ыра төслөхрө.

– ҫав хушәрах предпряти парәмө ытла та пысәкисем пур. Шел пулин те, вөсем хушшинче тәтәшәх пөр организацисө асәрхамә пулат. Парәмәсөмөпе уйрамман каләшнә чухне кёске вәхәтра тўлсө тата шаңтарәсчө, анчах та сәмаха тытмәсчө, налукпа пени вара ўссөх пырат, – терө Т. Таранова кашнинех ответләрах пулма ыйтса.

Кун йёркинчи черетлө ыйту официалла мар шалу укцине пырса тиврө. Организаци, предпряти ертўси, вәл шутра уйрам предприниматель те унта вәй хума явәштаракана саккунпа килёшўллөн йышәнмалла (ёҫ килёшөвө, контракт йөркелемелле тата ытти те), шалу укципе официалла майпа тивөштермелле. Саккун ыйтнинө туллин пурнәҫласан кәна ёслө-

көн ҫын социалла хўтөлөхрө шутланат. Районта вара ку төлөшпө хальлөхө ларутәру тивөслө шайрах мар-ха. Официалла майпа тўлемөн ёҫ укци – граждәсен прависенө хөсөрлөни, ҫак пулам вөсенө тўнтерлө пырса тивөт. Ку йөркөсөрлөх уйрамах коммерциллө организацисөн, уйрам предпринимательсөн ёҫө-хөлөнчө аван куранат.

Ёҫ килёшөвөсөнө тишкернө май ертўсөсем Ёҫ кодексөн йөркисенө сөмсөррөн пәсни паләрәт. Вөсем ёслөкөнсенө Чәваш Республикинче пурәнма кирлө минимум виҫинчөн сәмай пөчөк тўлсөчө (официалла документ тәрәх). Чәнләхрә вара пацах та урәхла. Анчах та ёслөкөн ҫакән пек йөркөсөрлөх әна хәш енөпө ура хуни пирки шухәшләмәст, уншән пулсан шалу укци кёсьенө вәхәтра көтөр.

Ёҫ паракан мөнлө усламшән тәрәшәт-ха? Уйрам ҫыннән тупәшө ҫинө хуракан налука (налог на доходы физических лиц) ёслөкөн тўлет, бюджет мар фонда каякан страховөи взноса – ёҫ паракан. ҫапла вара ёслөкөн ҫыншән пулсан шалу укци пысәккрах пулнә лайәх, ёҫ паракан, паллах, бюджет тата бюджет мар фонда сахалрах куҫарәссишөн тәрәшәт. Вәй питти сўлсөнчө ҫакән пек тўлөв ёслөкөнө тивөштерөт те пулө, анчах умра – пулас пенсө. Официалла мар шалу пенсө каләпәшнө тўррөмөнөх пырса тивөт.

Ёҫ килёшөвөсөр, контрактсәр ёслөкөн ҫын социалла хўтөлөхө лекеймөст, ҫакә вөсен прависенө хөсөрлөнипе ҫыхәннә. ҫавна май асаннә категорин медицина страхованийөн полисөсем ҫук, ёслөме

пултарайман тапхәршән паракан пособиө илеймөсчө, сурт-йөр туяннәшән, вөрөнүпө сиплөвшөн тўленин налук вычөчөпө, кредит илөс йөркөпө туллин усә кураймәсчө. ҫапла вара ёслөме пултаракан сўлсөнчө ҫыннән шалу укцинчөн налук куҫаймәст, ҫавна май вәл ытти-семпе пөтән мар правалла пек куранат.

Кәҫалхи иккөмөш кварталта ёҫ укци тўлсөсө епле пынипө тата отчөтсөн кәтәртәвөсөнө тишкернө май ҫакә куранат. 38 предпрятире тата уйрам предприниматель патөнчө вәй хуракансен шаләвө Чәваш Республикинчө пурәнма кирлө минимум виҫинчөн пөчөк, хәшөсөнчө вара пөр пин тенкөрөн сахалрах е унран кәшт кәна ытларах.

– Официалла мар ёҫ укци төлөшпө право йөркинө сыхлакан органсөм төрөслөвсөнө ирттерөсчө-ха, анчах та ҫак йөркөсөрлөхө сирөссинчө граждәсен әнләнәвө, активләхө кирлө. Кашни ҫын социалла правана хўтөлөме пултармалла, пуласләх пирки халөх тәрәшмалла. Ёҫ параканран хәвәрә ятарлә йөркөпө ёҫө йышәнма ыйтма именмелле мар, – терө Ростислав Николаевич кунта пухәннә ертўсөсөнө саккуна пәхәнәс ёслөме хистөсө.

Районта 95 хресчен (фермер) хуҫаләхө, вөсенчөн 63-шө район администрацийө умөнчө отчөтлә. 36 хресчен (фермер) хуҫаләхө 5114, 0 пин тенкөлөх патшаләх уйракан субсидиөпе усә курнә. Асаннә хуҫаләхөсөнө 8 ҫын вәй хурат. Ёслөкөн ҫынсөн хисөпнө төрөс кәтәрмәнипө төрлө бюджета укҫа-тенкө сахал пухәнәт. Пуләшүпә усә кураҫ килөт-ха, анчах та ёҫ параканнән кёсьенө сўхөтөс килмөст, тавар ҫаврәнәш вара вөсен пөчөк мар.

Малашнехи каләсү халәха социалла пуләшүпә тивөштерөсө пулчө. Социалла хўтөлөх пайөн ертўси В. Аникина федераци тата республика шайөнчө программәсөмөпө төплөн паллаштарчө. ҫавән пекех ытти ыйтусем те хуҫкалчөс ларура.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Услугәсемпө тивөштерөсө ансатланат

Сәмах – район администрацийөн ёҫченөсөнө

Юлашки вәхәтра ҫынсөнө патшаләх тата муниципалитет услугәсемпө тивөштерөсүнчө ыра улашнүсөнө чылайәшө асәрхамә ёлкөрчө ёнтө. Район администрацийөнчө «пөр чўрөчө» мелөпө ёслөкөн нумай функционаллө центр йөркеленөччө. Кәҫалхи июлөн 1-мөшөнчөн тытәнәсә вәл «виҫө чўрөчө» мелөпө ёслөме пуҫәнчө. ҫитөс сұлхи январөн 1-мөшөнчөн тытәнәсә вара асаннә центрта клиентсөнө «пилөк чўрөчө» мелөпө йышәнма тытәнөсчө.

Район хаҫачөн сотрудникө В. ШАПОШНИКОВ район администрацийөн информацияпө тивөштерөкөн пайөн пусләхөпө Валерий ЛАВРЕНТЬЕВПА пуҫарнә паянхи каләсү ял ҫыннинө пуләшү мелөсөмөпө тивөштерөсөнө «ҫывәхарах» тәвәсси тата услугәсөн каләпәш-әнләшнө ўстерөсө пырәсси пирки.

– «Ял ҫынни кирлө документсем патнө район центрнө ан кайтәр. ҫынсем услугәсемпө хәйсөм пурәнәкән ыврәнәх усә курма пултарчәр. Кунпа пөрлөх патшаләх услугәсөнө пахаләхнө информация технологиөсөмөпө усә курса, чиновниксөнө хутшәнтармәсәрәх тивөштермеллө». «2014 сұлхи июль ыйәхө төлнө республика пурәнәкәнсөн 90 проценчө патшаләх услугәсемпө «пөр чўрөчө» мелөпө усә курма пултармалла». ҫакән пек задача лартрө пирөн ума республика Пусләхө Михаил Игнатьев Чәваш Ен Правительствин черетлө ларәвөнчө кәҫалхи январь ыйәхөнчө.

Хальхи вәхәтра районта патшаләх тата муниципалитет услугәсемпө электрон мелөпө Муркаши нумай функционаллө центрта тивөштерөсчө. Вәл район администрацийөн суртөнчө пөррөмөш хутра ырнашнә. Муниципалитет услугәсөн шүчө ҫак вәхәта 29. Услугәсөнө электрон мелөпө ҫинө куҫарса пынә май ку хисөп вөсөм ўссөх пырө. ҫывәх вәхәтрах патшаләх услугәсемпө те тивөштерөме тытәнмалла.

Граждәнсөм «пөр чўрөчө» мелөпө патшаләх тата муниципалитет услугәсемпө хәйсөм пурәнәкән ыврәнәх усә курма пултарчәр тесе ыврәнсөнчө хушма офиссөм йөркөлөссөнө пәхәсә хунә. Ку төлөшпө информацияпө культура центрөсөн төслөх библиотекисөн майөсөмөпө усә курма паләртнә. ҫапла вара 2013 сұлхи июлөн 1-мөшөнчөн тытәнәсә районта кун пек 9 офис ёслөме тытәнчө. Мән Сөнтөр ял тәрәхөнчө Мән Сөнтөрти сөнө информацияпө культура центрөнчө патшаләх тата муниципалитет услугәсемпө «пөр чўрөчө» мелөпө тивөштерөкөн офис республикара та пөррөмөш пулчө. Информацияпө культура центрө хута кайнөпө ҫыхәннә савәнәслә мероприяте Чәваш Ен Пусләхө Михаил Игнатьев та хутшәннәччө. Ун чухнө вәл услугәсемпө электрон мелөпө тивөштерөкөн офис ёҫө-хөлөпө те интересленчө. Мөн шухәшләннә пуртө сәмәллән пур-

нәҫә кёрсө пыраймәст. Офиссөм уснә чухнө те вөсем пулмарөс мар. Пөррөмөш проблема вәл – компьютерсөмөпө оргтехника кивелсө кайнә. Интернетпа ҫыхәнәс-син хәвәртләхө те хәш чухнө тивөштерөмө, кадрсөм хәтөрлөссөнө те ыйтусөм пулчөс.

ҫавна та паләртсә хәварәс пулат. Хальхи ёҫ вәл чәннипөх те – пирөн сөршывшән истори пөлтерөшлө пысәк задача. Енчөн те унчөнчө вәхәтра патшаләх органөсөм, төрлө ведомствәсөмөпө министрствәсөм хәйсөн базисөнө вәрттәнләхрә упрәнә, хәйсөн информацияпө структуринө кәна аталантарнә пулсан, кёске вәхәт хушшинчө пөтөм системәна улаштарәс пулат, сөнөпөлө ёслөме тытәнмалла. Хәйсөн база даннәйөсөмөпө пөрнө-пөри усә курма майсөм туса памалла. Кирөк кам та кирлө даннәйсөнө электрон мелөпө чи кёске вәхәт хушшинчө илмө пултармалла. Рядовөй ҫын ыврәнәх вара ситсө справкәсөнө патшаләх тата муниципалитет учреждениөсөнчө пухса ан сурөтөр.

Ку енөпө район умөнчө уйрамах сивөч тәрәкан задачәсөнө эфир ҫак вәхәта татса пама пултартамәр төмөллө. Халө офиссөнчө ёҫ условиясөнө лайәхлатәссипө тимлетпөр.

Информацияпө культура центрөсөм хәйсөн укци-тенкипө сөнө компьютер техника, нумай функци устройствөсөнө туянчөс. Пур уйрамра та видеоҫыхәнү валли оборудовани ырнаштарнә. ҫапла вара халө йөркөлүпө техника пуләшәвнө видеоҫыхәнү мелөпө илмө ансат. Кирлөх пулсан ыврәнә каймәсәрәх техника специалисчө сотрудникән ёҫ ыврәнчө йөркөлөме, кирлө сөнү пама пултарат.

Кадрсөм вөрөнтсө хәтөрлөссөнө те әнәслә татса патәмәр. Офиссөн 9 сотрудникө централизованнө майпа республикара ятарлә курсөсөнчө пулчө, нумай функционаллө центр ёҫченөсөм вөсөмөпө кашнинөпө уйрамшар та ёслөрөс.

Хальхи вәхәтра ку офиссөнчө муницип-

палитөтсөн 24 услугипө тивөштерөсчө. Услугәсемпө усә куракансөнчөн ытларахәшө ирөклө сөр участкакөсөм пуррипө, строительство валли сөр участкакө уйәрәссипө, строительствопа ҫыхәнман төллөвпө сөр участкакө уйәрәссипө, сурт-йөр условиясөнө лайәхлатмәллисөн черөтнө тарәссипө интересленөт.

Ыврәнсөнчө офиссөн ёҫнө-хөлнө эфир куҫ ытамөнчөх тытатпәр. Июль ыйәхөнчө кәна район центрөнчө нумай функционаллө центр директорөпө Т. Корольковәпа тата ял тәрәхөсөм хушшинчө төп библиотека директорөпө И. Николаевәпа пөрлө Шетмөпүсөнчө, Кашмаши, Катъкаси, Юнкәри, Анаткассинчө ял библиотекисөнө ситсө килтөмөр. Компьютерсөмөпө оргтехникән техника шайнө төрөслөрөмөр, методика пуләшәвө патәмәр.

Шел пулин те, хальлөхө услугәсемпө тивөштерөсөн сөнө мелөсөмөпө усә куракансөн хисөпө нумаях мар-ха. Чылайәшө документсөмөпө справкәсөнө унчөнчө пекөх хәй төллөн сўрөсө пуҫтарат. Нумай функционаллө центрөн майөсөм пирки пөлменнисөм те сук мар. Май килнипө усә курса ял ҫыннинө сәвна пөлтерөсшөн. Паянах ёнтө нумай ыйтәва татса парәс төсө район центрнө е ытти сөрө кайма кирлө мар. Ыврәнәх май пур. Вәхәт та перөкетленөт, чәрмәв е черөт те сук.

Услугәсөнө харпәр хәй кабинетөнчө те илмө май пур. Ку е вәл төллөвпө заявлени ҫырса патшаләх служажийөн кабинетнө утма кирлө мар, патшаләх услугәсөн пөрлөхө порталөнчө регистрационмеллө те (<http://www.gosuslugi.ru/>) кирлө услугапа тивөштерөме Интернет урлә заявка ярса памалла. ҫапла тусан ансат та, сәмәл та. Патшаләх услугәсөн порталөнчө регистрационессипө йыварләхсөм сиксө тухсан нумай функционаллө центр сотрудникөсөмөпө сирө пуләшма пултарөс.

Универсал электрон картти (УЭК) пирки те көскөн каләсә хәварәсшән. ҫывәх вәхәтрах әна пурнәҫә көртөссипө районта райони социалла хўтөлөх пайө ёслөме тытәнәт. Унпа Раҫсөйән пур регионөнчө те усә курма май пур. Карттара электрон мелөпө алә пусин усципө сертификатчө пур, патшаләх тата муниципалитет услугәсөн тивөштерөнчө чухнө унпа усә курса ҫын кам пулинө паләртма, электрон мелөпө банк операциясөм ирттерөме пулат, унтах СНИЛС-па обязательнәй медицина страхованийөн полисөн даннәйөсөм те пур. Малтанхи карттәсөнө тўлөвсөрөх парөс. Апла пулсан васкәр.

Сәмах – район администрацийөн ёҫченөсөнө

ҫын ҫөр ҫинө килнин пөлтерөшө пысәк

Обществәри социалла ытти институтпа танлаштарма сук пөлтерөшлө тытәм епле пурәннипө район администрацийөн ЗАГС пайөн ертўси Наталья КОРНЕЕВА паллаштарма кәмәл турө.

– Кәҫалхи ҫичө ыйәха пөтөмлетнө май ҫакә куранат. Районта ҫак тапхәр-та 232 ача кун сүти курнә, иртнө сұлхи ҫак тапхәр-та – 250 ача. Арсын ачасөм ытларах суралнә, вөсөн йышө 120, ытти-сем – хөр ачасөм. Юлашки вәхәтра ытларах Егор, Кирилл, Дмитрий, Валерия, Ксения ятсөнө кәмәлләни сисөнөт.

Пурнәҫран уйрәлакансөн хисөпө 329 ҫын, иртнө сұл 349 пулнә. Вилнисөн шүтөнчө 185 хәрарәм, ытти-сем – арсынсөн. Кәҫал 94 сөмө сөнөрөн чәмәртәннә, 53-шө уйрәллә. Иртнө сұлхи ҫак тапхәр-та 91 мәшәр алла-аллән утма сәмах татнә, 55-шө урәх сұл-йөр шыранә.

ҫын суралнинө, вилнинө, уйрәлнинө е тата ку төлөшри ытти сәмант пулнинө регистрационсөн обязательнәй майпа пурнәҫланат. Ача суралсан регистрационсөн вәл әста суралнә ыврәнәтә пулма пултарат е ашшө-амәшө пурәннә сөрөтө. Пөпкө кун сүти курсан пөр уйәх-ран кая юлмасәр заявлени сурмалла.

ҫын вилсөн регистрационсөнө вәл юлашки вәхәтра пурәннә, вилнө, унән келөткөнө тупнә е вилнинө ёнөтөрөкөн документ паракан ыврәнәтә тумалла. Ун пирки виҫө кунран кая юлмасәр пөлтерөсө сурмалла.

Сөмө сәвәрма шухәшләнә ҫынсөм заявлени панә тапхәртан төлөр уйәх иртсөн сурәнасчө. Хәш-пөр уйрам ларутәрәва шута илнө май саккунпа килёшўллөн ҫак вәхәта куҫарма та юрат.

Уйрәлас текөнсөнчөн иккөшөнчөн те заявлени кирлө. Енчөн те вөсөнчөн пөрнө виҫө сұлтан ытларах айәпланә, хыпарсәр суралнә е хәй хәтләнәвөсөнө әнләмәст пулсан пөри сурсан та ситөт. Мәшәра заявлени суринчөн пөр уйәхран уйәрәсчө. Сўлрөх асаннә ёҫсөм – тәтәшәх төл пулакәннисөм. Вөсөмсөр пуснө ачана усрәва илнинө, ашшө кам пулнинө, ял улаштарнинө регистрационсөнө, кашни ёҫөн – хәйән тапхәрө.

Обществәлла төрөслөв

ЖКХ сферинө общественноҫ төрөслөт

Шупашкарта ЖКХ сферинө общественноҫ төрөслөсө тарәссинө аталантарәссин ыйтәвө ҫинө пысәк тимлөх уйәрәсчө. Шупашкар хула администрацийөн делегацияйө журналистсөмөпө пөрлө потребительсөн прависөнө хўтөлөкөн общество ЖКХ ыйтәвөсөмөпө мөнлө ёслөсө пынипө паллашнә.

Федераци законодательствин требованийөсөмөпө килёшўллөн Шупашкар хула администрацийөн пусләхөн йышәнәвөпө пурәнмалли сурт-йөрпө коммуналла хуҫаләх сферинчө общественноҫ төрөслөвнө аталантарәссин ыйтәвөсөмөпө ҫынсөнө пөлтерөсө тарәссипө туса ирттермелли ёҫсөн перөчөнчө сирөплөтнө. Хальхи вәхәтра Шупашкарта ҫак төрөслөвө тивөштерөкөн обществәлла организацисөн реөстрнө «Гражданская инициатива» тата «Общество защиты прав потребителей» по вопросам ЖКХ» организацисөнө көртнө. Общественноҫ төрөслөвөн системинчө общество хәй тытамләхөн ЖКХ ыйтәвөсөмөпө ёслөкөн территория органөсөм, нумай хваттерлө суртсөн канәшөсөм, обществәлла организацисөн тивөслө ыврән йышәнмалла.

Хула администрацийө обществәлла организацисөмөпө пөрлө граждәнсөн сурт-йөр ыйтәвөсөмөпө әнләнтарәсә тәрө, пурәнмалли сурт-йөр законодательствинчө улашнүсөнө халәхпа сүтсө явө, потребительсөнө пурәнмалли сурт-йөрпө коммуналла хуҫаләх пуләшәвөсөм парәссин ыйтәвөсөмөпө право пуләшәвөпө тивөс-терө.

Шупашкар хула администрацийө ЖКХ-па ҫыхәннә актуалла ыйтусөм енөпө ТСЖ, ЖСК, нумай хваттерлө суртсөн канәшөсөн председателөсөмөпө семинарсөм кварталта пөр хутран кая мар, канәш-лусөмөпө конференцисөм сұтләләрәкә икө хут таран ирттерөт. Хула власө ҫавән пекө общество төрөслөвнө тивөштерөссипө граждәнсөмөпө обществәлла организацисөнө практика пуләшәвөпө мама, кирлө свөденисөмөпө тивөштерө хәтөр.

«Утарта сұл иртни сисёнмест»

Есёпе ытисемшён тёслёх

Хурт-хамар отраслө сине таван районамарта юлашки сұлсенче ытларах тимлөх уйәрма пуслани нумай сёрте усамла куранать. Акә Муркаш пасарне тухсан та пыл сутақансем час-часаш йышлө пулнине асархатәп. Сәкә хурт-хамар отраслө пирён енре те ытисенчен юлмасәр малшлөхә пәхса шанчәклән аталанса пынине сирёплетекен тёслөх тесе шутлатәп.

Юлашки сұлсенче пёрлешүллө хушаләхсенчи утарсен хиселө сахалланни хурт-хамар ёрчетес есе килсене кусар «хистерө». Паян ялсенче пурәнакансенчен ытларахәшө килти хушма хушаләхра «ылтән» хурт тытассипе пуян опыту пухнә утарсәсем пулса тәчөс ёнтө. Хәйсен пөлөвө-сөнөвө тата вёлле хурчөн продукциёпе ытисене пулшма яланах хатёр вёсем. Чән-

чән утарсән характерө сәпла та!

– Ялта пурәнаканшән килти хушма хушаләхра пыл хурчө тытасси – ответлә ёс. Сәк есе чунёе парәннә сын килте сысна тытма пәрахсан та, ёнине сутсан та, чәх-чөл ёрчетме чарәнсан та хурт-хамарпа сыв пуллашаймастех. Турә кайәкө пёр чөлхе тупма пултарни укса-тенкөпе пёрлех сывләх та парать-ске. Килти хушма хушаләхра эпир 15 сұла яхән вёлле хурчө ёрчетпёр. Паян хамән пурнәсә вёсемпе ёслемесёр курмастәп та, – тет Уйкас Янасал ял тәрәхәнчи Купәрляра пурәнакан Василий Николаев утарсә (сән үкерчөкөре). Каласса кайрамар та Василий Николаевич Турә кайәкө «хәех шыраса тупнине» утарсә илсе кәтартнә тёслөхрен әнланса илтём...

Пулать вёт савнашкәл, сын йывәр чирлесе үксен пурнәс сине урәхларах пәхма пуслать. Сұлти Аттемёр панә кун-сұлан кашни минутне хаклама вёренет вәл савән чухне. Пурнәс сине туллин пәхма хистекен савнашкәл йывәрләх Василий Николаевич пурнәсәнче те пулса тухать. Йывәр чир-чөрпе кёрешме санаторине лексен сыватакан тухтәр сёр ёсченне пёррехинче: «Эсө ял сынни. Пыл хурчө тыт», – тет. Ырә сунаканән сәмахө сәкән хысқан унән пурнәсәне тәппипех сөнө сұл сине тәратать.

– Санаторинчен таврәнсаных пыл хурчө туятәм. Сәк енпе ёслекен ял сыннисемпе, юлтәшсемпе, специалистсемпе каласса-канашласа, кёнеке-журнал вуласа кунран-кун сөнө есе вёренсе-ханәхса пытәм, опыту пухрам. Нумай сұл та иртмерө унтанпа, анчах мана халө сәв чир аса илтөрмест те, – ләпкән каласәт кусар савәнәш шевли парнелесе вёллесем хушшипе иртекен арсын. – Паян куллен утара тухатәп та сұлсем иртнине те сисемстөп. Сынсене те хамән ёс опытне сөнөтөп.

Сөнө есе чунёе парәннәскер Турә кайәкөн продукциё ытисене те усә патәр тесе 5 сұл каялла Василий Николаевич Ильич ячөпе хисепленекен ял хушаләх производство кооперативенче те утар йөркелесе янә. Сәпла вара унән паянхи пөтөм пурнәсө вёлле хурчөсемпе сыхәннә. Сәмахәмәр вёсөнөчө пөлөшөм сәк есе ытти ял сыннисене те активлә хутшәнма сөнү пачө, вёлле хурчө тытакансене Пыл сәсөпе саламларө.

А. БЕЛОВ.
Автор сән үкерчөкө.

«Россельхознадзор» пёлтерет

Сёр улми нематоди тупәннә

Ялта пурәнакан кашни ёсчен хәйөн килти хушма хушаләхенче сёр улми тухәслә туса илессийөн тәрәшәт.

Иртнө кунсенче Йёпреç районенчи уйрам сынсен килти хушма хушаләх территорияёсенче сёр улми нематодине тупса палартнә. Йёркеле килешүллөн сәк участкасенче карантин ләптәкө туса хунә. Хамәр инф.

Раçсее килме чёнес тесен

Миграци службинчен

Интернет сечөсемпе усә куракансен йышө үсни граждәнсем хушшинчи сыхәнәва әнләлатрө. Социаллә сыхәнү мелөпе пәллашнисем хәйсем патне пырса курма чөннисем те сахал мар тёл пулассө. Сәкнашкәл тёслөхсем федерацин миграци службин Чәваш Республикинчи подразделенийёсенче те пёрре-иккө мар. Сәвәнпа та паян манән Раçсее килме чөннө чух мөнле документсем хатёрлемелли сичне чарәнса тәрәс килет.

1. Икө экземплярпа ыйтса сьрни.
 2. Чөнекен ен хәй кам пулнине сирёплетекен документ.
 3. Раçсөй Федерациё йышәнакан чөннө гражданин кам пулнине сирёплетекен документән копияө.
 4. Ыйтса сьриниче кәтартнә пәлләсемпе усә курма юрание йышәнакан ен алә пусни сирёплетет.
 5. Йышәнакан ен хәна тёлөшпе вәл Раçсөй Федерациёненче пулакан вәхәтра укса-тенкө, медицина тата пурәнмалли суртйёр енчен ыйту пулмәст тесе хәйөн тупәшөсене кәтартса гарантти сьрәвө хатёрлет.
- Чөнекен енөн йыхрав илме патшаләх пошлинине 500 тенкө түйемелле. 2011 сұлтанпа йыхрава патшаләх тата муниципалитет услу-

гисем паракан пёрлехи портал урлә электрон майпа та пама пулать. Сәк сұлпа заявлени параканән та патшаләх органёсен ёсчөнөсемпе тёл пулмасәр май килмест. Анчах патшаләх органёсене сурессине пәләрмаллах чәкарни вәхәта перекетлеме май парать. Ку сұла суйласа иленекен малтанах электрон майпа ют сёр-шыв граждәнинче Раçсөе кёртме ыйтса йыхрав пама сьру тата йышәнакан енөн паспортчөн сканер урлә кәларнә копине ямаллла. Электрон формәпа ыйтса сьриниче сирёплетекен пәхса тухассө те тивөслө хурав парассө. Сәкән хысқан ыйтса сьракан йыхрав патне кайма пултарать. Ун сүмөнче хәйөн паспортчөпе гарантти сьрәвө, патшаләх пошлини 500 тенкө түйенин квитанциё пулмалла. Сәпла вара граждәнсен хатёр документсем илессипе миграци ыйтәвөсөмпе ёслекен ыранти ёс тәвакан органёсене пёрре кайнипех сәврәнса тухма май пур. Асәннә сәмәлләхсемпе пёрлех 2013 сұлхи кәрчәк уйхөн 11-мөшөнче РФ административлә йёркене пәснин кодексне улшәнүсем кёртти пирки те манмалли сүк. Кунта йышәнакан ен хәй тёлөшпе тёрөс мар кәтартусем тәратнәшән административлә аяплавла сирёплетнө.

Л. ПЛЕЧОВА,
федерацин миграци службин районти территория пунктчөн пусләхө.

Ёсөре ирттернө пурнәс

Ыранхи кун аталанәвө хамәр умри ёс-хөл сине эпир паян мөнле пәхнинчен, тёллөвөмөрсене татса парассипе сәк самантра епле тимленинчен пусланать. Аталану никөсө – паян ёслекенсене тата унчөн вәй хунисене чысланинче те.

Эсир паянхи сән үкерчөкөре (варринче) куракан Мария Васильева – 35 пине яхән сынлә районәмәрән пёр пайө. Анчах, пёр пай пулсан та, сирөп пай. Сәпла калани – малаллахи сәмахәмән никөсө. Кунта сывә пурнәс йёрки те, вәрәм пурнәс тилхели те, тарән тымарлә таса юрату та.

Пирён ентеш иртнө кунсенче 90 сұл тултарнине пәллә турө. Сәвна май ун патөнче районти социаллә хүтлөх пайөн ертүси В. Аникина, Турай ял тәрәхөн пусләхө Н. Павлов, Анаткассинчи Культура суртөнче ёслекен Н. Хрисанфова, Г. Албутова, Г. Андреева хәнара пулчөс. Вёсемпе пёрлех чыслава ял библиотекин активлә вулаканөсем Ж. Ефремова, К. Васильева, Н. Клементьева, К. Архипова, В. Васильева, Н. Петрова та хутшәнчөс.

Сәвәнәслә лару-тәрура иртнө тёл пулу аса илү аләкне яриех усрө. Районти социаллә хүтлөх пайөн ертүсипе Турай ял тәрәхөн пусләхө кинемее ашә сәмахсемпе ырләхсывләх суннине, ачасен пәшәлтатәвөнче вёсем юбиляра Раçсөй Президентчөн В. Путини саламлә сьруне аларан тыттарнине пәхма питех те кәмәллә пулчө.

– Мария Яковлевна, эсир хәвәрән пурнәс сұл-

өпе пирөншөн яланах ырә тёллөх пулса тәратәр. Хәвәрән тәрәшуләхәра кура йывәрләхсем умөнче пус усманнине эпир паян пысәка хурса йышәнәтпәр. Тавах сире эсир пурришөн, – терө саламлә сәмахсене әнләлатса Валентина Алексеевна.

Турай ял тәрәхәнчи Тушкәсси ялөнче пурәнакан М. Васильевәна пёрре пәхсах 90 сұл параймән та. Сұл хиселө сәвән чухлине пөлсен чөлхем сичне ветеран чун сәмрәкләхне епле ку таранччен упраса хәварни пирки ыйту суралчө.

– Ёслемелле, ытисем шәннә есе чуна парса пурнәсламалла, юратса тунә ёс өмөре тәсәт, сәмрәкләхә упрать. Ёсленипе пёрлех эрех-сәраран аяк-ра тәни те манән пурнәсәмра яшләхә тәснин төп вәрттәнләхө пулчө-тәр, – пурнәс тутти-масипе сама-ях кушәрханә пит сәмартисене кулә кәларса каласәт Мария Яковлевна.

Пирён ентеш хәйөн пурнәсәнче сәмәл ёс шыраса курман, икө алла пёр ёс тесе хушнә ёсрен тирекесе пәрәнман. Сәвәнпа та ачасем сәвәсем каланине, юрә юрланине вәл пысәк кәмәллә пәхса, итлесе ларчө. Хәйсен вәхәтөнчисен тәрәшуләхөне сәкән пек әрәва үсме сұл усса панишөн сәвәнчөх-тәр вәл сәк самантра. Туртәр хөррипе куссульне шәлса илнине те ветеран хәйөн пурнәсәне ахаль ирттерменншөн хөлпөртени тесе йышәнма пулать. Хәйөн тёлөшпе тимлөх уйәрнипе кәмәллә уснә кинемей концерт номерөсем хушшинче 90 сұл хушшинчи пурнәс үкерчөкөсене ума кәларса пичө. Ял-

Ватә теме чөлхе сәврәнмәст

сенче колхоз туни те, Тәван сёр-шывән Аслә вәрси кәларса тәратнә йывәрләхсене сөнни те, вәрсә юхәнчәкөнчи сёр-шыва ура сине тәратни те, ял хушаләхне хәватлә техника килни те, производствәна сұлсерен үстерсе пыни те унән аса илөвөсенчен үксө юлмарөс.

Юбиляр 8 ачаллә сөмьере суралса үснө. Хәй 5-мөш пулнәран асли-сен пулшәвнө те, кёсөннисене төкө парас-сине те ачаллах хәй сичне чәтса ирттернө. Хресчен сөмийнче суралнәскер мөн ачаранах сёр ёснө күлөннө. Ашшө-амәшпө пёр рете тәрса колхозра сурлапа тырә вырнә, сәвапа утә сұлнә, авән сәпнә, лаша күлсе лавпа хирти ёсене хутшәннә. Тәван сёр-шывән Аслә

вәрси пуслансан ёсрен пәрәнман правур хөре Шупашкарти пир-авәр комбинатне ёслеме ярассө. Ачалла хутла вёренменскөре пир-авәр тёртекен станоксемпе ёслеме сәмәл пулман. Сәпла вара вәл кунта та лаша күлсе фронта валли хатёрленө көпе-тумтире поезд станцине лөснө те каялла сёр мамәкө турттарса килнө. Сәк есе Тушкәсси хөрө вәрсә пөтичөнөх аларан вёсөртмен, явапләхә туйса туса пынә.

Вәрсә чарәнсан Тушкәсси хөрө яла, тәван колхоза таврәнать. Анчах кунта та алә усса ларма вәхәт сүк: вәрсәра юхәннә халәх хушаләхне ура сине тәратасси пёр-икө сын кёске хушәра пурнәсламалли ёс мар. Сәкна әнланса тыл ёсчөнө обще-

ствәлла выльәх-чөрлөхе пәхас ёсө күлөнөт. Унән сәв тапхәрти тивөсө сурәхсемпе сыснасене тата ёнесене ёсмелли шывпа вәхәтра тивөсөтересси пулнә. Түрө кәмәллә пурнәсләтә вәл сәк есө. Хушаләх аталанәвөшөн вәй хунә кунсенчөх ёсчөн хөр хәйөн мәшәрне тупать. Василий Васильевич сәв сұлсенче ялти колхозра уй-хир бригадирөнче ёслөнө. Сөмьө сәвәрса кунсем-сұлсем иртнө май 5 ача суратат сәмрәк мәшәр, анчах... Вәл вәхәтри ёсене пула пёр ачи кәна пурнәс сұлө сине тухать. Шупашкарта пурәнаканскөрен ачисем, мәнүкөсем паян – Мария Яковлевнән чун үксисем.

– Сёр-шыв ватәсем, сәмрәксем, ачасем

тёлөшпе ытларах та ытларах тимлөх уйәрать. Пенсине те вәхәтра парса тәрәсөсө. Анчах сывләх сирөпех мар сәв. Ача чухне ял хушаләхөнчи йывәр ёсчөсене алә вөсчөнөх пурнәслани сисөнет паян, – йывәррән сывласа каласөсө тыл ёсчөнө.

Шкулта вёренме түр килмен пулин те кинемей вулама-шутлама пөлет – пурнәс вөрентнө. Ас-тәнө те сивөч Мария Яковлевнән: пулни-иртнине, курса юлнине лайәх аставать. Сәкәншән вәл Турра, хәйне пулшәса тәракан тәванөсене тав тавать.

Сөтел хушшинчи шәкәл-шәкәл каласура ёс ветераннчөн сәпла ыйтәрәм:

– Пурнәсән вәрәм сұлөнче эсир темөн те курнә, нумай чәтса ирттернө. Хәвәра телейлө теме пултатәр-и?

– Эпө телейлө. Манән телейөм ачам лайәххинче, мәнүксем хисепленинче, тәвансем манманнинче. Паян эпө мәнүксен туләх ытамөнче пурәнәтәп, – мәнәсланса хуравларө кинемей.

Ял тәрәхөн пусләхөн Н. Павловән сәмахөсем кунта ырәнлә пулчөс:

– Хамәр енре пурнәсә ёсөре тата халәх хушаләхөн тёрлө отраслөсенче пёр кун юлмасәр ёслесе ирттернө ветерансем епле пурәннипе интелреслене тәрәтпәр. Вёсем нумаййән мар, анчах кашниех тимлөхе тивөс, – терө Николай Александрович.

Йәваш куләпа, тав сәмахөне әсәтрө пире ветеран.

Г. АНДРЕЕВА,
Анаткәсси ял библиотекин ертүси.

Амартусенче – спортпа туслисем

МУРКАШ ЯЛ ТАРАХЕНЧЕ

Муркашри пушар часён, райони тёл больницан, Муркаш райповён, ветстанцин, район администрацийён тата Муркаш ял тарыхён командисем Физкультурник кунёне ФСК патне пушанчёс. Сак кун Муркаш ял тарыхёнче суллене спартакиада иртет. Ку хутёне те вал сынсене хавасла камал-туям парнелерё.

Район администрацийён пуслэхё Р. Тимофеев спартакиадана хутшанакансене анёсла партсем сунниле пёрлех выранта спорт амартавёсем ирттересси пуслэхсенчен нумай килние палартрё. Юнка тата Шетмёпу ял тарыхёсен пуслэхсем В. Фоминпа Н. Александров ку енепе уйрамах тимлё пулние асанчёс, вёсене

Физкультурник кунёне

«Единая Россия» партин выранти уйрамён Тав сыравёсене парса числарёс. Спартакиадана хутшанакансем хайсене дартсра (райпо командинчи Валериян Павлова больницара вай хуракан Марина Онькова паларчёс), вай гимнастикне (Муркаш ял тарыхёнчи Сергей Куликовпа райпора ёслекен Ирина Антонова малта пулчёс), пашалтан тёл перессинче (сентерусёсем – пушар часён командинчи Андрей Пайзеров тата райпори Ирина Гаврилова), канат туртассинче (пушар хуралсисем вайларах пулчёс) тата эстафетара (больница команди йттисенчен хавёр-

трах пулчё) тёрёслерёс. Спартакиадан тёл судьи А. Куликов амартусен пётёмлетёвёпе пушар часён команди мала тухиние пёлтерчё. Кирек кам шине пәхан та – пичё синче саванёсла кула сисет. «Сентерни пёлтерёшлё мар, кунта хутшанни паха. Акә шултан вёренсе тухнәранпа та пәшалтан пемен. Спортпа вара яланах тусла, уйрамах волейбол вайиние килёште-пушар часён командинчи Андрей Пайзеров тата райпори Ирина Гаврилова), канат туртассинче (пушар хуралсисем вайларах пулчёс) тата эстафетара (больница команди йттисенчен хавёр-

сирёп, апла пулсан пурин те сыва пурнаё йёркине тытса пыма тарашмалла», – сапла палартрё сентерусёсене парнесемпе медальсем парса чысылчен Муркаш ял тарыхён пуслэхё С. Ермолаев. Парнесене вара – спорт мечёксем, дартс, спорт сумкисемпе рюкзаксем, шашка тата ытти те – пурте килёштерчёс.

ЧУМАНКАССИ ЯЛ ТАРАХЕНЧЕ

Августан 10-мешёне Чуманкасси ял тарыхёнче шашка турнирё иртрё. «Амартара Физкультурник кунёне ирттерме шултан ансартран мар, мёншён тесен Георгий Захаров чан-чан физкультурник, спорта паранна сын пулна. Район, республика, сёр-шив шайёне чылай амартара паларна вёл», – тет палла тренер Аверкий Васильев.

Г. Захаров 1946 сулхи августан 8-мешёне Отаркара сурална. Шкул, сар, сёрлүри ял хусалах техникум – сапла пулна пурнаё сулё шине тухмалли утамсем. Хыссан ёс: пёр вәхат шулти библиотекара та ёслеме тёркилнё, саван чухнех физкультура урокёсене ертсе пына, чылай вәхат колхозра тёрлё ёсре вай хунә. Спортран вара ниҳәсан та уйралман. Йёлтёрпе чунна, футболла вылана, шашкалла

вылама юратна, амартусене хутшанман чух вёл чи активла болельщик пулна... Пёлтёр Георгий Петрович пурнаёсран уйрална.

«Сакан пек сын ун ячёпе амарту ирттериние тивёслё, малашне те ял тарыхёнче амартара ирттерме шултан-пәр, амарту программине шахмат вайиние те кёртме май пур. Пёрремёш амартара ирттерме вара Г. Захарован ывалё Евгений нумай пулашрё», – тет ял тарыхён пуслэхё Н. Белов.

Амартура пурё 18 вайёса хайсене тёрёслеме шултан: чи вайлисем – Отарка ялнчи Алексей Корчагин, Пачкассинчи Аверкий Васильев, Чуманкассинчи Владимир Иванов тата «ДаАн» пёрлешу ертүси Анатолий Степанов (турнира ансартран лекнине палартса хайне вылама ирёк панәшән тав туса каласрё) финалта вай висрёс. Сентерусё кам пулассине чылай кётме тиврё: вылякансем кашни утама чылай шухәшласа таващёс. Сак ята тата сентерусён дипломёне парнене («нарды» вайя) Владимир Иванов тивёсрё. Иккёмёш вырәна А. Степанов (шахмат парнелерёс), виссёмёшине А. Васильев (шашка парнелерёс) тухма пултарчёс.

Н. НИКОЛАЕВА.

Пёлтерусем. Объявления

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ

Тел.: 8-927-667-40-92. 18-25. Магазин «ОТДЕЛОЧНИК» реализует: утеплитель «Технониколь»; гипсокартон – 185 руб.; фанеру влагостойкую 9 мм; профнастил оцинк., профнастил крашенный; сухие смеси, цемент М-400, М-500; сайдинг; двери, поликарбонат, деревянную вагонку. Тел.: 8-961-348-66-36, 8-903-322-59-69. 7-10.

Требуются бригады в Нижегородскую область для кровельных работ из профнастила, а также разнорабочие на завод (жен., муж.), Соцпакет, оплата высокая, своевременная. Тел.: 63-15-47, 48-98-28. 1-2.

Продаю ПЕСОК, ГРАВМАССУ от 10 до 15 тонн. Доставка. Тел.: 8-903-065-60-58. 17-22.

ПИЛОМАТЕРИАЛЫ ОБРЕЗНЫЕ ВСЕХ РАЗМЕРОВ. Тел.: 8-903-346-40-58, 8-905-346-63-36. 3-10.

Иккё пәруланә хёрлё-шурә тёлё ёне сутатәп. Тел.: 8-903-322-82-12, 8-906-386-03-50.

Март уйәхёне улттәмёш пәруламалли хура-шурә тёлё ёне сутатәп. Тел.: 8-902-287-50-94.

Продаю с доставкой: кирпич керамический, силикатный (любых цветов); блоки керамзитобетонные, газосиликатные, фундаментные, пеноблоки; кольца колодезные; трубы асбестоцементные, профильные; арматуру, цемент; сухие смеси, шифер, рубероид, профнастил, пиломатериалы. Металлоконструкции: гаражные ворота, калитку, забор, беседку, теплицу, козырьки (навесы), решетки, кладочные сетки, печи, мангал, скамейки и т.п. Услуги крана-манипулятора. Тел.: 8-903-357-46-75, 8-927-880-04-83. 7-10.

Продаю ОПГС (гравмасса), песок. Тел.: 8-905-199-69-33. 14-19.

Январь вёсёне пёрремёш пәруламалли тынашки сутатпәр. Актай ялё. Тел.: 8-961-341-26-14.

Продаю двухкомнатную квартиру в с. Моргауши по ул. Парковая, 2 этаж, индивидуальное отопление. Тел.: 8-905-197-66-01.

«ВИКТОРИЯ-ОКНА»
ЗАМЕР, ДОСТАВКА БЕСПЛАТНО 1-10
СРОК ИЗГОТОВЛЕНИЯ 3-5 ДНЕЙ
АКЦИЯ БАНКА: весь месяц август кредит на окна без процентов.
ГARANТИЯ КРЕДИТ РАССРОЧКА
СКИДКА до 35%
7-е окно в ПОДАРОК
РЕНАУ
КВЕ
ARTEC

ЗАО «ПРОИКО» приглашает на работу учеников: фрезеровщика, шлифовщика, штамповщика, слесаря механо-сборочных работ. Обучение на производстве. Оплата во время обучения – 10 тыс. руб., после окончания обучения зарплата сдельная, от 15 тыс. руб. Полный соцпакет, питание бесплатное. Тел.: 507-910, 686-178.

Предприятие приглашает на временную работу (станочные специальности, вспомогательные работы) студентов технических вузов, техникумов. Можно на неполный рабочий день. Оплата от 10 тыс. руб., питание бесплатное. Тел.: 507-910, 686-178.

Вәкәрсем, пәрусем, сураҳ-така туянатпәр. Тел.: 8-987-665-02-13. 2-2.

Салон мягкой и корпусной мебели предлагает мебель для гостиной, спальных комнат, шкафы-купе, детскую мебель, наборы мягкой мебели, межкомнатные и металлические двери, фурнитуру к ним. Мы также изготавливаем мебель на заказ. Адрес: с. Моргауши (здание бани). Тел.: 8-965-686-08-96. 2-4.

Куплю коров, бычков, овец. Тел.: 8-927-850-85-64. 2-2.

Требуются рабочие на производство пластиковых окон. Тел.: 8-917-662-71-64. 2-5.

Ферма юсама ТЁРЛЁ ЁС ПУРНАСЛАКАНСЕМ (разнорабочие) васкавлә кирлө. Ёс укси вәхәтра тёлетпөр. Ёс кенекпе йшәнатпәр. Кёрекас ялө. Тел.: 8-927-859-71-77, 8-987-674-72-84. 3-5.

Продаю земельный участок (ИЖС) 39 сот. в селе Чуманкасы по ул. Советская. Цена договорная. Тел.: 8-937-390-68-65.

Рулонти тюкланә утә сутатпәр. Тел.: 8-927-853-86-04.

Продаем ячмень. Тел.: 8-927-843-52-40.

Март уйәхёне иккёмёш пәруламалли хёрлё-шурә ёне сутатпәр. Тел.: 8-987-737-75-20.

Ноябрь уйәхёне пёрремёш пәруламалли хура-шурә тынашки сутатпәр. Тел.: 8-919-669-30-99.

ПРОДАЮ: ОПГС (ГРАВМАССУ), ПЕСОК, ЩЕБЕНЬ ВСЕХ ФРАКЦИЙ. Тел.: 8-937-384-06-50, 8-927-995-07-51. 8-21.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Цена договорная, доставка по району бесплатно. Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-679-18-11. 10-10.

Спутниковое цифровое телевидение ТРИКОЛОР - 7300 руб. + подарок на 500 руб. ТЕЛЕКАРТА - 3000 руб. Дилер, установщик по району. Тел.: 8-906-385-29-30. 2-10.

Цифровое спутниковое телевидение ТРИКОЛОР - 7000 руб. ТЕЛЕКАРТА - 3000 руб. Гарантия. Тел.: 8-905-345-77-19. 14-20.

Моргаушское райпо предоставляет услуги крана-манипулятора по погрузке, перевозке и разгрузке тяжелых и крупногабаритных грузов. Грузоподъемность машины 13 тонн, грузоподъемность крана 7 тонн. Обращаться по телефонам: 62-2-88 или 8-909-302-71-74. Евгений. 2-3.

Прогноз погоды

Местное время	среда 14 августа				четверг 15 августа				пятница 16 августа				суббота 17 августа				воскресенье 18 августа			
	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	
Облачность %	☁				☁				☁				☁				☁			
Осадки мм	■				■				■				■				■			
Температура °С	+19	+24	+30	+21	+20	+26	+31	+22	+21	+20	+20	+15	+14	+19	+22	+15	+14	+19	+22	
Давление мм	749	749	747	747	747	748	748	747	746	748	749	749	749	750	749	749	750	751	751	
Влажность %	87	78	42	73	79	63	34	71	73	86	71	91	94	73	45	81	86	69	45	
Ветер м/сек	2	3	2	2	2	1	2	1	2	3	3	3	1	2	2	3	2	2	4	
Солнце восход / заход	05:23		20:31		05:25		20:29		05:27		20:26		05:29		20:24		05:31		20:22	
Луна восход / заход	14:30		23:00		15:41		23:45		16:46		-		17:40		00:43		18:23		01:54	

Муркаш районёчи «Сентеру Ялавё» хаҗат УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ: Чаваш Республикаси Информациа политикин тата массалла коммуникациеи министрствин

ЧР Информациа политикин тата массалла коммуникациеи министрствин «Муркаш районёчи «Сентеру Ялавё» хаҗат редакцие» Чаваш Республикин хай тытамла учреждениё.

Тёл редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чаваш Республикаси, Муркаш ялө, Мир урамё, 9А сурт. ТЕЛЕФОНСЕМ: тёл редактор - 62-1-36, яваплә секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнаё пайё - 62-2-82, экономика тата социалла пурнаё пайё - 62-1-38. Факс: 62-1-36; E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Сыханә, информациа технологийёсен тата массалла коммуникациа сферине пәкса таракан Федералла службән Чаваш Республикаси – Чаваш Енне ёслекен управленийё 2012 сулхи юла уйәхён 11-мешёне ПИ ТУ 21-00249 № регистрациленё.

Каләпәш 1,0 пичет листи. Ал сыравёсене рецензиелемёсё, каялла таварса памассё, 2 страницаран пысархисене йшәнамассё. Реклампа пёлтерусен чәнләхёшен вёсене паракансем, яваплә. ИЗДАНИ ИНДЕКСЁ: 54822. Хаҗат юн тата шәмат кунсерен тухать. Номер дежурняё Макарова Р.А. Пичете панә 13.08.2013 с. Пичете памалли вәхәт: графикпа – 17 сех. 20 мин, чәннипе – 17 сех. 20 мин. Заказ Тираж 4749.